

УДК 37.015.311:37.015.3

*Катерина Дмитренко,
м. Київ*

**ГУРТОК ІЗ ХОРТИНГУ: ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ЖИТТЯ ТА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

Актуальність. Події, що відбуваються на Сході України, переплітаються з давньою педагогічною думкою щодо патріотичного виховання всіх верств населення. У зв'язку з цим постає питання щодо формування національної свідомості майбутніх громадян України. Щоб досягти цієї мети, слід виховувати патріотів з дошкільного віку. Проте громадське виховання дошкільників має вирішувати широке коло завдань. Це не лише виховання любові до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, з якої зароджується любов до рідної країни, а й виховання шанобливого ставлення до людини-трударя та результатів її праці, рідної землі, захисників Вітчизни, державної символіки, традицій держави, загальнонародних свят.

Усі педагогічні працівники ДНЗ № 550 м. Києва у своїй діяльності керуються нормативними документами, які у відповідності до чинного законодавства України щодо прав дитини у сфері дошкільної освіти визначені Конституцією України (254к/96-ВР), Законом України „Про освіту“ (1060-12), Законом України „Про дошкільну освіту“ (зі змінами, внесеними згідно із Законом N 2905-III (2905-14) від 20.12.2001), Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту, Концепції громадського виховання особистості в умовах розвитку української державності, Програми патріотичного виховання дітей та учнівської молоді, чинних програм навчання, виховання та розвитку дітей (дошкільний навчальний заклад працює за Базовою програмою „Я у Світі“) та іншими нормативно-правовими актами та міжнародними договорами України, відображають мету, завдання та дії суспільства й держави щодо задоволення прав дитини, формування здорового способу життя, патріотичного виховання тощо.

Мета статті – опис практичної діяльності ДНЗ № 550 м. Києва щодо формування у дошкільників здорового способу життя на основі українських народних традицій і цінностей, високої патріотичної свідомості, почуття любові до України.

Викладання основного матеріалу практичного дослідження. У наукових дослідженнях вітчизняних, зарубіжних психологів і педагогів доведено важливість виокремлення дошкільного періоду у становленні особистості як дуже важливого. Отже, спочатку слід закласти фундамент, на основі якого можна формувати майбутнього громадянина-патріота. На думку вчених, із перших днів життя особистість дитини формується під впливом материнської мови, колискової пісні, бабусиної казки. Підростаючи, дитина бере участь у народних святах і обрядах, залучається до процесу народної творчості, переймаючи досвід попередніх поколінь рідного народу. Цей період є найсприятливішим для формування у дитини національної самосвідомості. Подібну виховну мету ставить і Українська федерація хортингу (УФХ), популяризуючи фізичну культуру та спорт, патріотичне виховання, залучаючи дітей та юнацтво до

здорового способу життя, відвертаючи їх від шкідливих звичок, виховуючи у душі добропорядності, патріотизму та любові до своєї Батьківщини [1].

ДНЗ № 550 – дошкільний навчальний заклад загального типу для дітей раннього та дошкільного віку (з 2 до 6 (7) років), що перебуває у комунальній власності Дарницької районної у місті Києві державної адміністрації. ДНЗ побудований у 2011 році у другому мікрорайоні житлового масиву Позняки, розрахований на 14 груп (260 дітей). У будівлі розташовані приміщення для дітей раннього віку (від 2 до 3 років) та 12 групових приміщень для дітей дошкільного віку (від 3 до 6 (7) років). У закладі функціонують сучасний басейн, спортивна та музична зала. Навчально-виховну роботу з вихованцями здійснюють 29 педагогів (22 вихователі, 1 соціальний педагог, 1 практичний психолог, 2 музичні керівники, 1 інструктор із плавання, 1 інструктор із фізичної культури, 1 вихователь-методист). Із 29 педагогів – 23 мають вищу освіту, 6 – середню спеціальну профільну освіту.

Мова навчання – українська. Завідувач – Людмила Євгенівна Собченко.

Дошкільний навчальний заклад № 550 є навчальним закладом, що забезпечує реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію.

Базова програма „Я у Світі“ – третя складова комплексу нормативних документів та науково-методичних матеріалів, пов'язаних із модернізацією змісту дошкільної освіти в Україні та гуманізацією її цілей і завдань. Зміст дошкільної освіти визначається Базовим компонентом дошкільної освіти, який передбачає формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини, виховання елементів екологічного світогляду, розвиток позитивного ціннісного ставлення до довкілля, утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини та розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Колектив закладу працює над створенням в умовах дошкільного навчального закладу розвивального життєвого простору, сприятливого для гармонійного та різнобічного розвитку дошкільника, формування його особистості, закладання основ компетентності та формування дошкільної зрілості для розвитку в дитини системи ціннісних відношень щодо природи, культури, людей, власного „Я“ та творчого ставлення до життя.

Пріоритетні напрямки роботи в ДНЗ № 550 такі:

1. *Фізкультурно-оздоровчий* (фізкультурно-оздоровча робота включає різні види діяльності. Найбільш актуальними громадянського виховання є заняття із ознайомлення з козацькою педагогікою. Козацька педагогіка – феноменальне явище та складова етнопедагогіки, яка зберегла, передаючи з покоління в покоління, найкращі духовні цінності народу. Історичні передумови виникнення національного виду спорту України – хортинг. Збереження та зміцнення здоров'я кожного вихованця. Виховання відповідального ставлення до власного здоров'я. Забезпечення фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я. Розроблення та впровадження здоров'язбережувальних та здоров'яформувальних технологій).

2. *Художньо-естетичний* (формування естетичного ставлення до світу природи культурних надбань людства; національних традицій і звичаїв українців, козаків; розвиток практичної вмілості, вправності; формування художнього мислення).
3. *Соціально-моральний* (створення умов для становлення соціальної компетентності дитини; засвоєння моральних норм суспільства; набуття вмінь входження у дитячу спільноту; розвиток у дитини соціальних емоцій та мотивів).
4. *Логіко-математичний* (розвиток пізнавального мислення (процесів) та елементарної логіки).

Фізкультурні заняття – основна форма організованого систематичного навчання фізичним вправам у дошкільному навчальному закладі. Гурток „Хортинг“ – це насамперед фізкультурно-оздоровча робота з фізичного виховання, що сприяє всебічному розвитку дошкільників. Систематичні заняття гуртка та ранкова гімнастика забезпечують рухову активність дітей дошкільного віку, що є природною біологічною потребою людини, а ступінь її задоволення багато в чому визначає подальший структурний та функціональний розвиток дитячого організму.

Інструктор із фізичного виховання нашого закладу працює над проблемою: „Фізичний розвиток дошкільнят; популяризація занять спортом та пропаганда здорового способу життя“. Тож робота гуртка „Хортинг“ стала важливою складовою у фізичному розвитку наших дошкільнят, відволікаючи їх від шкідливих звичок. Інструктор із фізичного виховання на заняттях пропонує такі завдання для виконання: навчально-тренувальні та сюжетні; тематичні; фізкультурно-пізнавальні; ігрові; оздоровчі. Педагог враховує, що провідним видом діяльності дітей дошкільного віку є гра, тому й усі заняття з фізичного виховання в садочку проводяться з різноманітними рухливими іграми та з використанням спортивного інвентаря (м'ячі, обручі, дуги, палиці, прапорці, скакалки тощо) та спортивного обладнання (колоди, спортивні драбини тощо).

Інструктор із фізичного виховання всю роботу планує відповідно до вимог програми: це – щоденна ранкова гімнастика, різновиди ходьби та бігу, загальнорозвивальні вправи (на місці, у русі, з предметами та без предметів), вправи корегуючого спрямування (для профілактики порушення постави та плоскостопості), вправи для формування певних фізичних якостей та навичок, різноманітні рухливі ігри; на свіжому повітрі та спортивному майданчику, в холодну пору року – у спортивному залі, поступово збільшуючи навантаження; спортивні свята, розваги, конкурси, гігієнічні та природні чинники, раціональне харчування, особиста гігієна, правильний режим тощо.

Для всіх форм фізичного виховання відведене певне місце в режимі дня. Вони пов'язані між собою, доповнюють одне одного та проводяться в обов'язковому порядку. Тому педагог, плануючи різні види діяльності пам'ятає, велике значення надає вихованню патріотичної свідомості, почуття любові до України; здорового способу життя на основі українських народних традицій, цінностей тощо, розповідям про державну символіку, традиції та звичаї, українські пісні, одяг і т. ін. Особистий приклад педагогів, батьків надихає дітей наслідувати цінності свого народу.

Відомо, що у перші 7 років життя розвиток дитини великою мірою залежить від рухового режиму, про що свідчать результати обстеження дітей нашого ДНЗ (табл. 1).

Таблиця 1

Результати обстеження рівня рухового розвитку дітей старшого дошкільного віку, (%)

№ п/п	ВПРАВИ	РІВНІ		
		Високий	Середній	Низький
1.	Біг на 10 м з ходу	29	21	49
2.	Біг на 30 м з високого старту	24	40	36
3.	Стрибок у довжину з місця	14	33	53
4.	Стрибок угору з місця	29	42	29
5.	Стрибок у довжину з розбігу	27	51	22
6.	Кидок набивного м'яча вагою 1 кг двома руками через голову	13	61	26
7.	Кидок тенісного м'яча	48	42	10
8.	Човниковий біг, 10 м	34	38	28
9.	Збереження статичної рівноваги	33	47	20
10.	Підкидання і ловіння м'яча	31	40	29
11.	Вправа на гнучкість	40	49	11
12.	Відбивання м'яча від підлоги	21	52	27
13.	Біг на 90 м, на витривалість	48	34	18
14.	Піднімання тулуба з положення лежачи на спині протягом 30 с.	34	48	18
15.	Середній показник, (%)	30	43	27

Несвоєчасність і низька ефективність вирішення завдань фізичного виховання в період дитинства сприяє негативному впливу на всебічний розвиток дитини та на його розумову сферу. Інструктор із фізичного виховання обов'язково враховує загальні завдання з фізичного виховання для дітей дошкільного віку:

- 1) охорона і зміцнення здоров'я дітей;
- 2) всебічний фізичний розвиток та загартовування організму;
- 3) своєчасний та різнобічний розвиток рухів і виховання рухових якостей.

Інструктор із фізичного виховання всю роботу планує відповідно до вимог програми, враховуючи:

1. Навчання рухів на спеціально організованих заняттях – основна форма роботи з фізичного виховання з дітьми дошкільного віку. Саме на спеціальних заняттях діти вчасно оволодівають необхідним обсягом знань і рухових умінь, які не можуть бути засвоєні в процесі ігор, повсякденного спілкування з дорослими та самостійних спостережень. Заняття фізичними вправами є обов'язковими для всіх практично здорових дітей. Вони проводяться цілий рік, два рази на тиждень.
2. Організатором і керівником педагогічного процесу в дошкільних установах є вихователь. Фізичне виховання дітей першого року життя не виокремлюється в самостійний розділ. Воно безпосередньо зливається з усім процесом виховання дитини.

3. Розвиток рухів у ранньому віці багато в чому залежить від своєчасного створення сприятливих для цього умов. Ігри-заняття з дітьми до року проводяться з ініціативи медсестри, як правило, з кожною дитиною окремо, по кілька разів на день у чергуванні з самостійною грою. Займатися одночасно з кількома дітьми (не більше ніж з 5–6) починають після накопичення ними певного рухового досвіду.
4. У першій молодшій групі (від 2 до 3 років) заняття проводяться по підгрупах з 10–14 дітьми протягом 15 хв. З дітьми четвертого, п'ятого, шостого та сьомого року життя заняття фізичними вправами проводяться з усіма одночасно (фронтально); чисельність групи до 30 осіб; тривалість заняття від 20 до 35 хв.
5. Гра є найважливішою самостійною діяльністю дитини-дошкільника та займає важливе місце в його житті. Вона в усіх її різноманітних формах є одним із головних засобів фізичного та психічного розвитку дитини-дошкільника.
6. У виховній роботі дитячого садка велика увага надається рухливим іграм творчого характеру. Однією з форм є ігри з різноманітними іграшками. Дія визначається характером іграшки: з обручами потрібно бігати, стрибати, візки возити, м'ячі кидати. Ці ігри мало регламентовані, прості за своєю структурою, дозволяють будь-яку кількість учасників і велику самостійність дітей. Наявність широких можливостей діяти згідно зі своїми силами робить такі ігри найбільш досяжними та привабливими для дітей. Часто малюки самі визначають зміст гри: перестрибувати через скакалку до тих пір, поки не зачепиш ногами, кидати та ловити м'яч, поки не він не впаде і т. д.
7. Цікавою та досить ефективною для дошкільнят формою рухливих ігор є ігри-завдання, що передбачають виконання, зрозумілої дітям дії (наприклад, добігти першим до умовної риски, докотити обруч до кінця доріжки, щоб не впав і т. п.).
8. Не маючи достатнього запасу рухових уявлень, діти у своїх самостійних іграх не відразу виявляють активність та ініціативу. У результаті цього основний задум гри часто буває обмеженим, рухи одноманітними. В іграх завдання, завдяки контрастності змісту дії дітей, набувають цілеспрямований, мисленевий характер. Багаторазове повторення рухів у таких іграх сприяє вдосконаленню рухових умінь і розвитку відповідних якостей. Умовно їх можна назвати іграми-вправами.
9. Більш складною формою рухливих ігор, яка широко застосовується для вирішення завдань фізичного виховання дошкільників, є сюжетні ігри з правилами. Вони вимагають від дітей уміння діяти в колективі, узгоджувати свої рухи з рухами інших дітей, виконувати встановлені правила.
10. Ефективність рухливих ігор для вирішення завдань фізичного виховання багато в чому залежить від умов їх проведення, емоційної насиченості, різноманітності рухового змісту, наявності просторого приміщення, майданчика, достатньої кількості необхідних для кожного віку предметів-іграшок і т. д.

11. Ігри організовує вихователь під час занять, а також під час ранкової та вечірньої прогулянок, не менше одного-двох разів на тиждень.
12. Ранкова гімнастика передбачена в дитячому саду, починаючи з першої молодшої групи (третій рік життя). Вона включена в режим дня як обов'язковий гігієнічний захід і проводиться вихователем щоденно, перед сніданком.
13. Систематичне та кваліфіковане проведення ранкової гімнастики відіграє істотну роль у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку: впливає на оздоровлення, частково виховує та навчає. Дітьми виконуються вправи з предметами: гімнастичними палицями, обручами, м'ячами і т. ін.
14. У практиці фізичного виховання дітей дошкільного віку використовують ігри, ігрові вправи на санках, ковзанах, трьох-і двоколісному велосипедах, пересування на лижах, купання (як підготовче до плавання), елементи бадмінтону, настільного тенісу та ін. Головні завдання в них – розвага, задоволення, відносна свобода дій, відсутність суворої регламентації, наявність яскравих ігрових моментів тощо.
15. Прогулянки посідають дуже важливе місце в режимі дня дошкільнят. Як правило, щодня їм відводять 1,5–2 години в першій та в другій половині дня. Основне призначення прогулянок – тривале перебування на відкритому повітрі, заповнене рухливими іграми та фізичними вправами. Зміст прогулянок тісно пов'язаний з основними завданнями фізичного виховання дошкільнят. Головні в них – застосування дітьми рухових умінь у природних умовах, що відрізняються від навчальних. Організують прогулянки так, щоб діти були весь час у русі, але не занадто перегрівалися [2; 3].

Отже, з наведеного вище можна зробити *висновок*, що у дошкільному навчальному закладі № 550 міста Києва систематично ведеться робота щодо формування здорового способу життя на основі українських народних традицій і цінностей; приділяється велика увага формуванню у дошкільників високої патріотичної свідомості, почуття любові до України, що є важливими передумовами для роботи гуртка з хортингу.

Однією з перших сходинок до фізичної досконалості кожної дитини може бути розроблений вихователем-методистом О. П. Макушенко сценарій спортивної розваги „Ми роду козацького діти, землі української цвіт!“

Сценарій спортивної розваги

„Ми роду козацького діти, землі української цвіт!“

Мета: *формувати* свідоме прагнення бути дужими та здоровими. Створити у вихованців позитивний настрій. *Закріпити* рухові вміння та навички. *Поповнити та закріпити* знання про звичаї та традиції козаків на Запорозькій Січі. *Виховувати* у дітей повагу до національних традицій, кмітливість, чесність.

Обладнання та інвентар: козацька символіка, герб і прапор козацтва, українські костюми, обручі, гімнастичні палиці, дуги, кубики, канат, крейда.

Склад учасників. Ведуча 1 – вихователь в українському одязі; ведуча 2 – дівчинка в українському одязі, віночку; ведучий 3 – хлопчик у вишиванці, козацьких шароварах, у чоботях, із шаблею; отаман; діти старшого дошкільного віку.

Місце проведення: спортивний зал.

Хід розваги

(Діти заходять у спортивний зал і сідають на визначені місця. На середину виходять троє дітей. Лунає магнітофонний запис „Марш Української федерації хортингу“).

Ведуча 1: Навпроти тьми, неволі, горя
За честь, за волю, за свободу
Ми – лицарі із Чорномор'я
Козацького нащадки роду!
Ми – друзі, вірні побратими,
Не роз'єднало нас життя.
Ми іскрами вогню святими
Напишемо свій глузд буття.
Ми, козачата, прапор маєм,
Вперед сміливо йдем,
У серці правда лиш одна є,
Наснажена дзвінком мечем.
Честь власна й слава України –
Нам мріється лицарський чин.
Не вміє пригинати спини
Козацький вільний юний син! *(Богдан Антонич)*

Ведуча 2: Добрий день вам, друзі щирі,
Хай живесться вам у мирі,
Не минайте нашу хату,
Бо у нас сьогодні свято.

Ведучий 3: Сьогодні свято, конкурс нині,
І все козацтво тут як тут,
А на майдані радість лине –
Козацькі ігри всіх нас ждуть.

Ведуча 2: Кличе нас Вкраїна – ненька,
Є і шабля, і бунчук.
Хоч ще кажуть: „Ви маленькі!“,
Та козацький є в нас дух.

Ведучий 3: Запрошуємо всіх учасників до гри „Дружба“. Правила: Діти стоять спиною одне до одного, переплівши руки. За командою вони присідають і встають. Виграє та пара, яка жодного разу не впала і не розімкнула руки.
(З'являється отаман із булавою за поясом, за ним два козаки при шаблях).

Отаман: Спасибі вам, синочки й дочки,
Що вдарували нас радістю.
Нате ось вам гроші на книжки

Та вчіться, щоб темними не росли.

Бо в нас на Січі темними

Тільки тини підпирають.

Ведуча 2: Темних у козаки не пускають.

Ведучий 3: Не лінуйтеся рано вставати та сили набиратись.

(Діти шикуються на розминку в коло. Ведуча 1 читає вірш і діти за словами повторюють рухи).

Ведуча 1: Нумо, в коло разом з нами стали всі швиденько

І потупали ногами дружно, веселенько.

Ну а зараз розійшлися, плеснули в долоні,

Всі присіли, підвелися – щічки вже червоні.

Раз – підняли руки вгору, два – схилилися додолу.

Не згинайте, діти, ноги, як торкнетесь підлоги.

Три, чотири, стали прямо, починаєм іншу вправу:

Крок вперед і два стрибки – ніби зайчики прудкі,

Руки вгору й нахилились, вправо-вліво, вправо-вліво,

Руки прямо, вгору – так, покрутились, як вітряк,

Помахали, опустили, а тепер усі присіли,

Підвелися, стали прямо,

Закінчилися наші вправи.

Отаман: Будьмо здорові!

Всі учасники розваги (разом): Будьмо здорові!

Отаман: Знайте, що Україну будете любити,

Що внесете в неї силу, щоб розвеселити.

Щоб козацькому роду не було переводу,

Присягайтеся на вірність Вітчизні й народу.

Всі учасники розваги (разом): Присягаємо!

Ведуча 2: Отамане-батьку, глядіть нам порядку.

Час пора чуби шапкою покривати,

Нових козаченьків привітати,

Кожному емблему подарувати.

(Звучить урочиста музика. Ведуча 1 з отаманом прикріплюють емблеми).

Ведучий 3: Задля звитяги, задля козацької слави розпочнемо козацькі забави. Тож хапаймо час за чуприну, позмагаймося відмінно.

Ведуча 2: А чи не рано їм на Січ? Давайте перевіримо, чи готові вони.

Ведуча 1: Запрошуємо всіх учасників до гри „Пускайте нас“.

Ведуча 2: Отже, спортивна розвага „Ми роду козацького діти, землі української цвіт“ весело триває.

(У спортивний зал заходять учні першого класу).

Діти, вас прийшли привітати учні першого класу, які подарують вам танок „Ранок у селі“.

Отаман: Буду вас, діти, ділити по-козацьки на дві команди.

(Отаман, витягнувши шаблю, розподіляє учасників спортивної розваги на дві команди: „Орли“ та „Соколи“).

Ведуча 2: Наш рій, девіз!

Всі учасники першої команди (разом): Орли!

Для боротьби ми не збирали ані рушниць, ані гармат.
Здоров'я повен міх набрали – достатньо буде для команд.

Ведучий 3: Наш рій, девіз !

Всі учасники другої команди (разом): Соколи!

Ми прийшли сюди сьогодні, щоб вести запеклий бій,
Тільки не кулаками, а в веселій дружній грі.

Ведуча 1: Наші козачата вирушають у мандрівку, яку осяє їм сонечко.

Отаман: Тож починаємо змагання „Намалой сонечко“ (крейдою на полу).

(Всі учасники розваги малюють своє сонечко та сідають на місця).

Ведуча 1: Ось і засяяли сонечки, освітлюючи козачатам відповідальний шлях, який потрібно подолати. Вдалині я бачу великий ліс. Запрошуємо всіх учасників до гри „Ялинка“. Правила: Діти стають по двох спиною одне до одного, тримаючись за руки, які розведені в сторони. Коли звучить музика, діти бігають по спортивній залі, а коли музика стихає, стають, „утворюючи ялинку“ з тією дитиною, яка знаходиться найближче).

Отаман: Зайшли ми з вами дуже глибоко у ліс. А тут, у дрімучому лісі, навколо дерева та кущі. Вже час вибиратися звідси. На шляху багато перешкод, і всі треба подолати.

Ведуча 1: Запрошуємо учасників двох команд на естафету: „Перешкоди“. Правила: за сигналом отамана, підбігти до дуги, пролізти під нею, підбігти до гімнастичної лави, пройти по ній, підбігти до дуги, пролізти під дугою, оббігти орієнтир і повернутись. Естафета закінчується тоді, коли першим знову буде ведучий команди.

Отаман: Непомітно ми зайшли ще далі і заблукали. Загальна гра „Шукай-шукай!“. Правила: Одна команда утворює коло, а інша стає поза ними. Отаман посередині. Діти, які стоять позаду, під музику виглядають і промовляють: „Шукай-шукай!“, потім перебігають по колу далі. Коли музика міняється, діти, які стоять усередині, беруться разом із Отаманом за руки та підскоком біжать по колу. Як музика замовкає, діти ховаються за спину дітей, які стоять позаду. Хто залишився без пари, стає всередину.

Ведуча 1: Нарешті ми вийшли із лісу! І потрапили наші козачата на хутір, де живуть батьки наших козаків, яким потрібна допомога. Навесні – час садити картоплю, а восени збирати. Естафета: „Садження картоплі“. Правила: За сигналом отамана, капітани команд із відрами картоплі біжать до обруча, висипають картоплю в обруч, біжать до команди та передають наступному гравцеві команди відро й стають у кінці колони. Наступний підбігає до обруча, збирає картоплю у відро і з ним повертається до своєї команди. Передає повне відро та стає у кінці колони. Естафета закінчується тоді, коли першим знову буде ведучий.

Отаман: Після важкої праці козаки люблять позмагатися, одне одного за чуприну потягти. Тож, пограємо в естафету-гру „Хто сильніший“. Правила: Команди стають одна напроти одної, між ними намальована лінія. Діти тримаються за руки. За сигналом перетягують одне одного на свою територію.

Ведуча 1: Поки одне одного за чуприни тягали, у козаків животи забурчали. Тож давайте пограємо в гру „Хто зголоднів“. Правила: Учасникам роздають по яблуку. За командою отамана вони починають його їсти. Хто з’їсть, піднімає руку. Виграє команда, учасники якої перші підняли руки.

Отаман: Після обіду потрібно відпочити. Заспіваємо, козачата, пісню „Ми роду козацького діти“.

Всі учасники розваги (разом): Так, отамане!

Отаман: Аби ходили ви межі стогами, як ходить місяць межі зірками. А за цими словами будьте ж нам здорові! Та яке здоров’я без доброго сміху? Тож пограємо в гру „Сміхота“. Правила: Діти стоять посередині, Отаман кидає вгору шапку. Поки вона летить, діти сміються, стрибають, а коли впаде – завмирають. Отаман разом із Ведучою 1 смішать їх. Виграє той, хто не засміявся.

Ведуча 1: „Гуртом легше й батька бити“, – казали козаки. Тому наступний конкурс називається „Гурт – єдина команда“.

Отаман: Молодці, молодці! Козаки ви справжні. Пограємо в естафету з перетягування канату.

Отаман: Скільки б ми не грали, а закінчувати час,
Кращі побажання ви прийміть від нас!

Ведуча 1: І у вас, і у нас хай все буде гаразд!

Щоб ви і ми здорові були.

Низький вам уклін!

Щастя та здоров’я зичимо всім!

Отаман: Все, згасає ясний день, сонце вже сідає

І веселі козаки до хати вертають

(Отаман прощається).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Витоки і подальший розвиток хортингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://horting.org.ua/>.
2. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. / Е. С. Вільчковський О. І. Курок. – 3-тє вид., стер. – Суми : Університетська книга, 2011. – 428 с.
3. Навчально методичний кабінет / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ped-kopilka.com.ua/>.

REFERENCES

1. *Vytoky i podalshyi rozvytok khortynhu* [Origins and subsequent development of horting]. Retrieved from <http://horting.org.ua/node/40238>.
2. Vilchkovskiy, E. S., & Kurok, O. I. (2011). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku* [Theory and methods of physical education of preschool children]. Sumy: Universytetska knyha.
3. Navchalno metodychnyi kabinet. Retrieved from <http://ped-kopilka.com.ua/>.